Vlaams Parlement

62468/1.

1364 (2017-2018) – Nr. 1
ingediend op 9 november 2017 (2017-2018)

Voorstel van decreet

van Kathleen Helsen, Koen Daniëls en Jo De Ro

houdende wijziging van
het decreet basisonderwijs en
de Codex Secundair Onderwijs,
wat de onderwijsdoelen betreft

verzendcode: OND

TOELICHTING

A. Algemene toelichting

In het regeerakkoord 2014-2019 kondigt de Vlaamse Regering een herijking van de eindtermen aan:

"We evalueren de eindtermen met het oog op een reductie en duidelijkere formulering ervan. We geven scholen meer vrijheid voor het invullen van hun curriculum. De vakkenlijsten blijven bestaan en het zijn de leerplanmakers die beslissen welke competenties in welke vakken of vakkenclusters behaald moeten worden. Daarbij moet het ook duidelijk zijn welke leraar er verantwoordelijk is voor de uitwerking en realisatie ervan.".

Dit voorstel van decreet zet sterk in op de reductie en duidelijke formulering van de eindtermen. Het doel moet zijn dat de leerkracht die voor de klas staat goed weet wat het Vlaams Parlement met de ontwikkelingsdoelen en eindtermen beoogt. We willen dat er een beperkte set aan eindtermen komt. Reductie staat in dit voorstel van decreet voorop, maar moet straks ook in de ontwikkelcommissies het leidmotief zijn. De formulering van de eindtermen moet ook sober gebeuren en gericht op de kern. Alleen zo kunnen we tegemoetkomen aan de duidelijke vraag van het onderwijswerkveld.

Dit betekent tegelijk dat ook dezelfde soberheid binnen de leerplannen moet worden gerealiseerd: én naar aantal én naar omvang.

Dit voorstel van decreet biedt hiervoor de nodige kapstokken.

Het Vlaamse regeerakkoord bepaalt ook nog: "De wijze waarop deze kennis en vaardigheden worden aangebracht – het 'hoe' – blijft een taak van de scholen. Daarbij schenkt de overheid het nodige vertrouwen in scholen en leerkrachten, met ex-post controle en zo weinig mogelijk planlast. Zij moet ook veel terughoudender zijn in het toebedelen van nieuwe opdrachten aan het onderwijs, bijvoorbeeld met betrekking tot maatschappelijke problemen of zelfs opvoedingskwesties. De focus moet opnieuw liggen op de kerntaak van het onderwijs: het ontwikkelen van de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om te komen tot personen die op een kritische, maatschappijbetrokken, autonome, verdraagzame, creatieve en verantwoorde manier kunnen participeren en bijdragen aan de samenleving.".

De reden hiervoor ligt voor de hand: sinds de eindtermen werden geïntroduceerd in 1991, is de samenleving sterk veranderd. Onze omgeving globaliseert in toenemende mate, kennis evolueert aan hoog tempo en het individu en de samenleving staan voortdurend voor nieuwe uitdagingen. Deze ontwikkelingen stellen nieuwe eisen aan de eindtermen. Maatschappelijke evoluties hebben onvermijdelijk een impact op de algemene doelstellingen van het onderwijs: individuele ontplooiing, deelname aan de maatschappij, en de kwalificerende rol met het oog op verder leren of deelname aan de arbeidsmarkt. Tegelijk moeten de eindtermen ook de toekomst mogelijk maken en dus inzetten op toekomstgerichte dimensies die maken dat kinderen die nu het onderwijs aanvatten en in de jaren 2030 afstuderen, een voor hun verdere leven relevante vorming hebben meegekregen. Dit betekent dat er keuzes moeten worden gemaakt over wat we leren.

Eindtermen voor de 21ste eeuw

Zoals het regeerakkoord en de beleidsnota benadrukken, beperkt de overheid zich tot het 'wat' door het opleggen van eindtermen of ontwikkelingsdoelen als minimumdoelen. Dit is van fundamenteel belang. In de ontwikkeling van eindtermen

en ontwikkelingsdoelen ligt de idee besloten dat alle kinderen en jongeren in alle scholen – ongeacht het net en de levensbeschouwing – het recht hebben op kwaliteitsvol onderwijs.

De invulling ervan, het 'hoe', behoort tot de autonomie van scholen en leraren. Het expliciet competentiegerichte van het curriculum (kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes) leidt tot groter inzicht in het waarom van wat men leert en dus van de wereld.

De eindtermen waren toe aan een kritische blik. Daarom liet het Departement Onderwijs en Vorming een wetenschappelijke literatuurstudie uitvoeren naar de werking en doeltreffendheid van de eindtermen (Simons en Kelchtermans, 2016). Ook nam Vlaanderen deel aan een project van de OESO, 'Governing Complex Education Systems'. In dat kader heeft de OESO het ontwikkel- en implementatieproces van de Vlaamse eindtermen vanuit verschillende perspectieven in kaart gebracht en kritisch geanalyseerd.

Om concreet uitvoering te geven aan deze uitgangspunten koos de minister van Onderwijs samen met het Vlaams Parlement om de eindtermen en ontwikkelingsdoelen centraal op de politieke en publieke agenda te plaatsen. Eerst en vooral door het opzetten van een breed publiek debat om de inhoud van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen onder de loep te nemen. De centrale vraag van dat debat ging over de basisvorming, dus wat elke jongere op school moet leren met het oog op een succesvolle deelname aan de maatschappij, persoonlijke en professionele ontwikkeling en levenslang leren. Het publieke debat mondde in 2016 uit in twee rapporten: 'Van Lerensbelang. Participatief publiek debat over de eindtermen'[1] en het scholierenrapport 'Wat 17.000 leerlingen in de eindtermen willen', gecoördineerd door de Vlaamse Scholierenkoepel[2]. Verschillende organisaties en adviesraden, waaronder de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)[3], de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)[4], de Strategische Adviesraad voor het Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SARWGG)[5] en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor)[6] brachten advies uit op deze rapporten. Het Vlaams Parlement organiseerde daarnaast hoorzittingen met verschillende stakeholders en deed een studiebezoek naar Schotland.

Eindtermen en ontwikkelingsdoelen willen we voortaan ontwikkelen vanuit 'sleutelcompetenties'. Deze competenties worden niet vastgehaakt aan leergebieden of vakken. Het zijn de leerplanmakers die kiezen welke competenties in welke leergebieden, vakken of vakkenclusters geplaatst worden.[7]

---

1 ONSONDERWIJS.BE – VAN LERENSBELANG – Participatief publiek debat over de eindtermen: rapport, Hadewych Bamps, Stef Steyaert en Luk Vanrespaille (Levuur), Jo Steyaert (Indiville), Michiel Nuytemans en Erwin Berghmans (Tree Company), juni 2016: http://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Van-Lerensbelang-eindrapport.pdf.

2 Scholierenrapport – Wat 17.000 leerlingen in de nieuwe eindtermen willen, Vlaamse Scholierenkoepel, augustus 2016: http://www.scholierenkoepel.be/sites/default/files/upload/Scholierenrapport%20einddtermen%201%2C5MB.pdf.

3 Advies Eindtermen, Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), 28 november 2016: http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20161128_Eindtermen_ADV.pdf.

4 Advies over het rapport van het participatief publiek advies over de eindtermen, Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), 10 november 2016: https://cjsm.be/sarc/AR/adviezen/20161110-advies-eindrapport-eindtermendebat.pdf.

5 Advies 'Eindrapport participatief debat over de eindtermen', Strategische Adviesraad voor het Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SARWGG), 7 november 2016: http://www.sarwgg.be/sites/default/files/documenten/SARWGG_BR_20161107_Peumans_Eindtermen_ADV.pdf.

6 Advies over de conclusies van het participatief publiek debat over de eindtermen, Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), 24 november 2016: http://www.vlor.be/sites/www.vlor.be/files/ar-ar-adv-1617-010.pdf.

7 Nota van de Vlaamse Regering: Masterplan Hervorming Secundair Onderwijs, http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2012-2013/g2111-1.pdf.

Vertrekkend vanuit het maatschappelijk debat rond de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, formuleren we zestien sleutelcompetenties in functie waarvan eindtermen en ontwikkelingsdoelen ontwikkeld worden, met name:

1. competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid;
2. competenties in het Nederlands;
3. competenties in andere talen;
4. digitale competentie en mediawijsheid;
5. sociaal-relationele competenties;
6. competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie;
7. burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven;
8. competenties met betrekking tot historisch bewustzijn;
9. competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn;
10. competenties inzake duurzaamheid;
11. economische en financiële competenties;
12. juridische competenties;
13. leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken;
14. zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid;
15. ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties;
16. cultureel bewustzijn en culturele expressie.

Elk van deze competenties wordt inhoudelijk verder opengeklapt. Zo omvatten bijvoorbeeld de burgerschapscompetenties minstens:

- kennismaking met en respect voor de verschillende elementen van onze Vlaamse, Belgische en Europese identiteit;
- kennismaking met en respect voor de verworvenheden van de Verlichting, met de democratische vrijheden, de rechten van de mens, de rechten van het kind;
- een verdraagzame houding tegenover alle democratische gezindheden;
- een open houding ten opzichte van alle vormen van diversiteit in onze samenleving.

Op deze manier willen we via eindtermen de nodige kennis, vaardigheden, inzichten en attitudes aan de leerlingen bijbrengen om hen te brengen tot personen die op een kritische, maatschappijbetrokken, autonome, verdraagzame, creatieve en verantwoorde manier kunnen participeren en bijdragen aan de samenleving.

Uit de (maatschappelijke) debatten, discussies en onderzoeken rond de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, kwam duidelijk naar voor dat er meer coherentie en continuïteit nodig is in de formulering van eindtermen en ontwikkelingsdoelen over de leergebieden, vakken en onderwijsniveaus heen, vanaf de kleuterschool tot het einde van de derde graad van het secundair onderwijs. Dit is nodig met het oog op samenhang en duidelijkheid voor zowel leerkrachten, leerlingen als hun ouders. Bij de ontwikkeling van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen zal daarom maximaal rekening worden gehouden met de coherentie en continuïteit over onderwijsniveaus en – in het gewoon secundair onderwijs – graden heen.

In het maatschappelijk debat rond de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, gaven leerkrachten aan dat ze zowel het aantal eindtermen en ontwikkelingsdoelen als het aantal doelen in de leerplannen als té talrijk ervaren. Binnen de globale visie van dit voorstel van decreet en verder bouwend op het uitgangspunt dat het curriculum voldoende ruimte moet laten voor schoolteams en leraren, wordt voorzien in een beperkt aantal van sober geformuleerde eindtermen en ontwikkelingsdoelen, maar ook in omvang beperkte leerplannen.

Het voorstel van decreet omvat een periodieke screening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Een vast herzieningsmoment schept rust in het onderwijs en stelt een momentum tegenover het gevoel continu in herzienings- en nascholingsmodus te zijn.

Bij het herijken van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen stellen we het belang van de leerlingen en de beroepsernst van het lerarenteam voorop. Dit betekent dat we het aantal eindtermen en ontwikkelingsdoelen reduceren en zorg dragen voor een sobere formulering. Leraren hebben geen nood aan eindtermen en ontwikkelingsdoelen die in groot detail voorschrijven wat leraren moeten doen, maar wel aan duidelijke doelen waarmee ze aan de slag kunnen. De OESO benadrukt in haar case study[8] het belang van de ontwikkeling van een gemeenschappelijk begrip en van het eigenaarschap van eindtermen en ontwikkelingsdoelen bij de leraren. Er zal dan ook worden ingegaan op de suggestie van de OESO om het traject van publieke participatie ook bij het schrijven van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen zélf warm te houden. Zo zullen de ontwikkelcommissies, verantwoordelijk voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, ten minste bestaan uit leerkrachten (waaronder leerkrachten uit het bij de graad in kwestie aansluitende niveau, om ervoor te zorgen dat de leerlijnen als essentieel aspect worden meegenomen), vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs en verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs, vak- en andere experten (bijvoorbeeld met betrekking tot toetsontwikkeling en peilingen, ontwikkelingspsychologen enzovoort).

Nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen moeten leiden tot een eigentijdse en uitdagende link tussen leren en leven, minder planlast, een groter eigenaarschap binnen de lerende gemeenschap en vooral: enthousiaste leerlingen die voluit in het leven kunnen staan.

B. Artikelsgewijze bespreking

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Hoofdstuk 2. Basisonderwijs

Dit hoofdstuk wijzigt een aantal artikelen uit het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Het decreet basisonderwijs bevat het regelgevend kader voor het gewoon en buitengewoon basisonderwijs, met inbegrip van de regelgeving rond de onderwijsdoelen (eindtermen en ontwikkelingsdoelen) en het leerplan.

Artikel 2

Dit artikel wijzigt het artikel 44 van het decreet basisonderwijs, waarin de huidige definities met betrekking tot de ontwikkelingsdoelen en eindtermen (gewoon en buitengewoon basisonderwijs) opgenomen zijn.

§1. Deze paragraaf definieert de onderwijsdoelen voor het basisonderwijs.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de ontwikkelingsdoelen (zowel gewoon kleuter- als buitengewoon basisonderwijs) met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes op populatieniveau bij de leerlingen na te streven.

[8] Case Study in het kader van Governing Complex Education systems, OESO, 2016.

Elke school, welke ook de schoolcontext of de kenmerken van de schoolpopulatie zijn, heeft de maatschappelijke opdracht om de eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en bepaalde attitudes op populatieniveau bij de leerlingen te bereiken. Afhankelijk van de schoolcontext of de kenmerken van de schoolpopulatie zal de school hiertoe andere keuzes moeten maken (zoals ook aangegeven inzake de context en input in het Referentiekader voor Onderwijskwaliteit).

Net zoals nu moeten de eindtermen op populatieniveau worden bereikt. Dit betekent dat de eindtermen voor de betrokken leerlingen noodzakelijk en bereikbaar worden geacht. Een set ambitieuze eindtermen kan echter niet worden ontwikkeld vanuit het perspectief dat iedere individuele leerling iedere individuele eindterm van deze set zal bereiken.

Dit betekent geenszins dat 'eindtermen' alleen voor de 'sterkere' of voor de 'gemiddelde' leerling als een noodzakelijk en bereikbaar minimumdoel moet worden beschouwd. Ten aanzien van iedere individuele leerling moet er de maximale ambitie zijn om de eindtermen te bereiken. De inschatting of een leerling een bepaalde eindterm al dan niet effectief bereikt heeft, is en blijft evenwel de bevoegdheid van de klassenraad. In het buitengewoon lager onderwijs streeft de school er in eerste instantie naar om de ontwikkelingsdoelen uit het handelingsplan na te streven. Aanvullend kan de school steeds extra doelen bij de leerlingen nastreven.

Voor de kwaliteitscontrole in functie van erkenning en doorlichting, richt de onderwijsinspectie zich op het bereiken van de eindtermen (gewoon lager onderwijs) of nastreven van de ontwikkelingsdoelen (kleuteronderwijs). In het buitengewoon basisonderwijs richt de onderwijsinspectie zich op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen, via het handelingsplan dat opgesteld wordt in functie van de leerling.

§2. De onderwijsdoelen in het basisonderwijs worden voortaan geformuleerd in functie van 16 'sleutelcompetenties' (zie onder A. Algemene toelichting).

Het Vlaams Parlement haakt de ontwikkelingsdoelen en eindtermen niet vast aan leergebieden. Het onderscheid tussen leergebiedgebonden en leergebiedoverschrijdende onderwijsdoelen wordt daarmee opgeheven.

§3. Deze paragraaf voorziet dat de ontwikkeling van eindtermen en ontwikkelingsdoelen gebeurt in ontwikkelcommissies en bepaalt de samenstelling en opdracht van deze ontwikkelcommissies. De ontwikkelcommissies zullen een beperkt aantal van sober geformuleerde, duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare eindtermen en ontwikkelingsdoelen ontwikkelen. Deze eindtermen zullen worden gevalideerd door een valideringscommissie.

Het evalueerbaar formuleren van eindtermen doet geen afbreuk aan de autonomie van klassenraden om te oordelen of een leerling geslaagd is of niet. Het is geenszins de bedoeling dat evalueerbaar geformuleerde eindtermen zouden leiden tot centrale toetsing van leerlingen.

§4. Deze paragraaf behoeft geen toelichting.

§5. Deze paragraaf behoeft geen toelichting.

Artikel 3

Dit artikel regelt de procedure voor het bekomen van een gelijkwaardigheid voor eigen onderwijsdoelen aan deze door het Vlaams Parlement vastgelegd. Eenzelfde procedure wordt voorzien voor het basis- en het secundair onderwijs. We baseren ons hiervoor op de bestaande procedure in het basisonderwijs.

Artikel 4

In dit artikel verwijzen de paragrafen 2 en 4 naar de interlevensbeschouwelijke competenties. Hiermee doelt men op het resultaat dat de Commissie Levensbeschouwelijke Vakken, in opdracht van de erkende instantie en vereniging, in 2012 bereikt heeft en opgenomen is in het document 'interlevensbeschouwelijke competenties in het kader van dialoog en samenwerking tussen de levensbeschouwingen op school'. Begin 2016 is er met de erkende instanties en vereniging van de levensbeschouwelijke vakken en de onderwijskoepels van het officieel onderwijs en het GO! met het oog op een versterking van de interlevensbeschouwelijke dialoog op school een engagementsverklaring opgemaakt die verder bouwde op het werk van de Commissie Levensbeschouwelijke Vakken.

We klaren hierbij ook de rol van de directeur van de school naar leraren levensbeschouwing uit.

Hoofdstuk 3. Secundair onderwijs

De artikelen onder dit hoofdstuk betreffen wijzigingen aan de Codex Secundair Onderwijs. De Codex Secundair Onderwijs omvat de integrale regelgeving voor het gewoon en het buitengewoon secundair onderwijs.

Artikel 5

Een structuuronderdeel moet in het voltijds secundair onderwijs aan bepaalde voorwaarden voldoen om erkend en/of gefinancierd/gesubsidieerd te worden. Een van die voorwaarden betreft inhoudelijke kwaliteitsvereisten. Met dit artikel worden deze inhoudelijke kwaliteitsvereisten behouden als erkenningsvoorwaarde en afgestemd op het nieuwe begrippenkader dat met voorliggend voorstel van decreet wordt geïntroduceerd.

Door deze formulering bevat het geherformuleerde punt 8° het begrippenkader dat zowel momenteel als bij de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs van kracht is. Deze vereenvoudigde formulering vat bovendien de bestaande bepaling integraal. Door het gebruik van het begrip 'toepasbaar' is naargelang het gewoon of buitengewoon secundair onderwijs, het voltijds of deeltijds onderwijs, de onderwijsvorm en het structuuronderdeel één of meerdere van de vermelde begrippen van toepassing.

Artikel 6

Met dit artikel worden in deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van de Codex Secundair Onderwijs een aantal artikelen in de afdeling 3 vervangen. Hierna volgt een toelichting bij deze artikelen.

Artikel 138

Met dit artikel wordt de invoering van de doelen, curriculumdossiers en de leerplannen afgestemd op de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.

Aangezien de ontwikkelingsdoelen voor het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers worden behouden, wordt dit structuuronderdeel niet gevat.

Bij de ontwikkeling van de eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands en ontwikkelingsdoelen, maar ook bij hun implementatie in de scholen, wordt rekening gehouden met de coherentie en continuïteit over het lager en het secundair onderwijs heen en, specifiek voor het secundair onderwijs, over de graden heen.

Artikel 139

Dit artikel bepaalt de onderwijsdoelen voor het gewoon secundair onderwijs. De huidige omschrijving van eindtermen voor het gewoon secundair onderwijs blijft behouden. Eindtermen zijn minimumdoelen die het Vlaams Parlement noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie. Met minimumdoelen wordt bedoeld: een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie. Elke school, welke ook de schoolcontext of de kenmerken van de schoolpopulatie zijn, heeft de maatschappelijke opdracht om de eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes bij de leerlingen te bereiken. Afhankelijk van de schoolcontext of de kenmerken van de schoolpopulatie zal de school hiertoe andere keuzes moeten maken (zoals ook aangegeven inzake de context en input in het Referentiekader voor Onderwijskwaliteit).

De eindtermen moeten op populatieniveau worden bereikt. Dit betekent dat de eindtermen tegelijk voor alle betrokken leerlingen noodzakelijk en bereikbaar worden geacht. Een set ambitieuze eindtermen kan echter niet worden ontwikkeld vanuit het perspectief dat iedere individuele leerling iedere individuele eindterm van deze set zal bereiken. Dit betekent geenszins dat 'eindtermen' alleen voor de 'sterkere' of voor de 'gemiddelde' leerling als een noodzakelijk en bereikbaar minimumdoel moet worden beschouwd. Ten aanzien van iedere individuele leerling dient de ambitie om de eindtermen ook daadwerkelijk te bereiken bijgevolg maximaal te zijn. Of een leerling een bepaalde eindterm al dan niet effectief bereikt heeft, is en blijft evenwel de discretionaire bevoegdheid van de klassenraad.

Binnen de eindtermen voor de eerste graad zullen er ook bepaalde eindtermen worden aangeduid die wél door elke individuele leerling moeten bereikt worden. Die vatten we met de term basisgeletterdheid.

Het Vlaamse onderwijsbeleid voorziet dat elke jongere en volwassene die het onderwijs verlaat over een minimaal pakket van kennis, vaardigheden, inzichten en attitudes beschikt. Toch toont zowel internationaal vergelijkend onderzoek als Vlaams peilingsonderzoek aan dat het verwerven van brede en transfereerbare competenties, waarvan de maatschappij vindt dat ze essentieel zijn, momenteel niet voor iedereen in Vlaanderen ten volle gegarandeerd is:

De PISA-resultaten tonen tussen 2000 en 2015 geen vooruitgang in het terugdringen van het aantal 15-jarigen dat het basisniveau (niveau 2) niet haalt. Internationaal gezien wordt niveau 2 beschouwd als het minimumniveau voor wie later als volwassene optimaal gebruik kan maken van maatschappelijke mogelijkheden (een goeie job vinden, verder studeren, ...). In 2003 bedroeg het aandeel leerlingen dat het niveau 2 niet haalt, 12%. In PISA 2012 is het percentage gestegen tot 15%, in PISA 2015 tot 17%.

De Vlaamse peilingonderzoeken geven al meerdere jaren inzicht in het bereiken van de eindtermen door onze leerlingen. Bij elk peilingonderzoek komt aan het licht welke eindtermen door (de meerderheid van) de leerlingen worden bereikt en welke niet. Opvallend hierbij is dat leraren over het algemeen overschatten hoeveel leerlingen de eindtermen in werkelijkheid beheersen.

Deze onderzoeken illustreren dat het Vlaams onderwijs er niet in slaagt ten volle haar maatschappelijke opdracht te realiseren. Het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs zet dan ook in op de doelstelling om de nodige kennis, vaardigheden, inzichten en attitudes te ontwikkelen om te komen tot personen die op een kritische, maatschappijbetrokken, verantwoorde, autonome, creatieve en verdraagzame manier kunnen participeren en bijdragen aan de samenleving (masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs, 4 juni 2013, p. 12). Daarom kiezen we ervoor het concept basisgeletterdheid te introduceren in de eer-

ste graad van het gewoon secundair onderwijs. Deze implementatie zal men monitoren en het invoeren van een niveau basisgeletterdheid na drie jaar evalueren op haar effectiviteit Deze inzichten zijn dan de basis om het concept al dan niet ook in andere graden of onderwijsniveaus in te zetten.

De eindtermen worden ontwikkeld in functie van dezelfde 'sleutelcompetenties' als diegene die voor de ontwikkeling van eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basisonderwijs gehanteerd worden.

Ook voor het secundair onderwijs wordt het onderscheid tussen vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen opgeheven. Het Vlaams Parlement bepaalt de eindtermen niet per vak. De verbinding tussen de eindtermen en vakken of vakkenclusters maken de leerplanmakers. Hierbij moet ook duidelijk zijn welke leraar verantwoordelijk is voor de uitwerking of de realisatie ervan.

Voorliggend voorstel van decreet kan niet los gezien worden van de nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad secundair onderwijs (= de matrix) zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Er wordt dan ook per graad en finaliteit een set afzonderlijke eindtermen gemaakt. Binnen de eerste graad wordt naar analogie hiervan een onderscheid gemaakt tussen de A-stroom en de B-stroom. In de B-stroom van de eerste graad wordt afgestapt van ontwikkelingsdoelen en wordt net als in de A-stroom gekozen voor het instrument 'eindtermen'.

Artikel 140

Dit artikel bepaalt dat er specifiek voor Nederlands ook bijkomende uitbreidingsdoelen worden vastgelegd die door een bepaalde leerlingenpopulatie bereikt kunnen worden. Deze uitbreidingsdoelen Nederlands worden afzonderlijk bepaald voor het eerste leerjaar A en het tweede leerjaar A samen en het eerste leerjaar B en het tweede leerjaar B samen.

Om mee de schakelmogelijkheden tussen de B-stroom en de A-stroom voor leerlingen te waarborgen wordt ook bepaald dat de uitbreidingsdoelen Nederlands voor het eerste leerjaar B en het tweede leerjaar B de eindtermen voor de competenties in het Nederlands zijn die gelden voor het eerste leerjaar A en het tweede leerjaar A.

Artikel 141

Dit artikel bepaalt dat er voor het onthaaljaar met ontwikkelingsdoelen gewerkt wordt.

Artikel 142

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 143

Dit artikel voorziet dat de ontwikkeling van eindtermen en ontwikkelingsdoelen gebeurt in ontwikkelcommissies en bepaalt de samenstelling en opdracht van deze ontwikkelcommissies. De ontwikkelcommissies zullen een beperkt aantal van sober geformuleerde, duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare eindtermen en ontwikkelingsdoelen ontwikkelen. Ook het aangeven van welke eindtermen als basisgeletterdheid beschouwd kunnen worden, behoort tot de opdracht van de ontwikkelcommissies.

De ontwikkelde sets aan eindtermen, ontwikkelingsdoelen, uitbreidingsdoelen Nederlands en specifieke eindtermen zullen worden gevalideerd door een valideringscommissie.

Het evalueerbaar formuleren van eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen, doet geen afbreuk aan de autonomie van klassenraden om te oordelen of een leerling geslaagd is of niet. Het is geenszins de bedoeling dat evalueerbaar geformuleerde eindtermen zouden leiden tot centrale toetsing van leerlingen.

Artikel 144

Deze bepaling behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 145

Het eerste lid van deze bepaling behoeft geen verdere toelichting. In het tweede lid wordt bepaald dat de specifieke eindtermen blijven vastgelegd worden voor het tweede leerjaar van de derde graad van de domeinoverschrijdende studierichtingen (aso), de domeingebonden doorstroomrichtingen (kso/tso) en de richtingen met dubbele finaliteit (tso/kso). De specifieke eindtermen blijven ontwikkeld worden uit de kenmerkende onderdelen van een bepaald wetenschapsdomein.

Met betrekking tot de specifieke eindtermen blijft de huidige werkwijze, waarbij voor de tweede graad in samenspraak tussen overheid en onderwijsverstrekkers cesuurdoelen afgebakend worden, behouden. Ze doen dit via een protocolakkoord.

Artikel 146

Dit artikel regelt de procedure voor het bekomen van een gelijkwaardigheid voor eigen onderwijsdoelen aan deze door het Vlaams Parlement vastgelegd. Eenzelfde procedure wordt voorzien voor het basis- en het secundair onderwijs. We baseren ons hiervoor op de bestaande procedure in het basisonderwijs.

Voor eindtermen die als basisgeletterdheid zijn aangeduid, is een gelijkwaardigheidsaanvraag niet mogelijk.

Artikel 147

Dit artikel bepaalt welke andere doelen er naast de eindtermen, specifieke eindtermen en uitbreidingsdoelen Nederlands al naargelang de graad en finaliteit zijn.

Verder bepaalt het artikel dat de andere doelen door de onderwijsverstrekkers gezamenlijk worden ontwikkeld en een plaats krijgen in het curriculumdossier (zie volgende artikelen).

Artikel 147/1 en 147/2. Curriculumdossiers

Met deze artikelen wordt het curriculumdossier in het secundair onderwijs geïntroduceerd.

Er wordt per graad en per structuuronderdeel een curriculumdossier ontwikkeld. In de eerste graad wordt een curriculumdossier voorzien enerzijds voor het eerste en het tweede leerjaar van de A-stroom en anderzijds voor het eerste en het tweede leerjaar van de B-stroom.

Het netoverschrijdend karakter van het curriculumdossier zorgt dat er een gemeenschappelijk curriculum ontstaat dat een meerwaarde biedt zowel voor leerlingen in het kader van schoolveranderingen als in het kader van externe kwaliteitscontrole.

Deze externe kwaliteitscontrole door de onderwijsinspectie zal voortaan gebaseerd zijn op het goedgekeurde curriculumdossier dat alle doelen die van toepassing zijn op het desbetreffende structuuronderdeel samenbrengt. Het curriculumdossier wordt in dit kader over scholen en netten heen een uniform instrument in tegenstelling tot de huidige leerplannen die per structuuronderdeel tussen de netten sterk kunnen verschillen. Specifiek voor het onthaaljaar zal de kwaliteitscontrole gebeuren op basis van de ontwikkelingsdoelen.

De doelen zijn een instrument voor kwaliteitsbewaking door de onderwijsinspectie die namens de overheid een uitspraak moet kunnen doen over de mate waarin een school haar maatschappelijke opdracht vervult (= op populatieniveau).

Aan de Vlaamse Regering wordt ten slotte de bevoegdheid verleend om de indienings- en goedkeuringsprocedure voor curriculumdossiers vast te leggen en te bepalen welke inhoudelijke, organisatorische en vormelijke elementen curriculumdossiers moeten omvatten. De Vlaamse Regering zal ook een procedure bepalen voor het geval de onderwijsverstrekkers geen curriculumdossier indienen binnen de gestelde termijn.

Artikel 147/3. Leerplannen

Waar in dit artikel verwezen wordt naar de interlevensbeschouwelijke competenties, doelt men op het resultaat dat de Commissie Levensbeschouwelijke Vakken, in opdracht van de erkende instantie en vereniging, in 2012 bereikt heeft. Het resultaat hiervan is opgenomen in het document 'interlevensbeschouwelijke competenties in het kader van dialoog en samenwerking tussen de levensbeschouwingen op school'. Begin 2016 is er met de erkende instanties en vereniging van de levensbeschouwelijke vakken en de onderwijskoepels van het officieel onderwijs en het GO! met het oog op een versterking van de interlevensbeschouwelijke dialoog op school een engagementsverklaring opgemaakt die verder bouwde op het werk van de Commissie Levensbeschouwelijke Vakken.

We klaren hierbij ook de rol van de directeur van de school naar leraren levensbeschouwing uit.

Artikel 7

Met dit artikel wordt in deel V, titel 2, hoofdstuk 1, van de Codex Secundair Onderwijs de afdeling 2 vervangen door een nieuwe afdeling 2, die bestaat uit de artikelen 261 tot en met 267. Hierna volgt een toelichting bij deze artikelen.

De artikelen met betrekking tot de ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het buitengewoon secundair onderwijs worden aangepast, cf. de wijzigingen in de artikelen over ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het gewoon secundair onderwijs in verband met doelen en de verwijzingen naar sleutelcompetenties. Hierbij streeft de school er in eerste instantie naar om de ontwikkelingsdoelen uit het handelingsplan na te streven. Aanvullend kan de school steeds extra doelen bij de leerlingen nastreven.

Voor opleidingsvorm 1 en 2 blijven we verder werken met de bestaande doelen. Voor opleidingsvorm 3 worden nieuwe doelen opgemaakt.

Specifiek voor artikel 267: het begrip handelingsplan is nauw verweven met de ontwikkelingsdoelen en eindtermen, vandaar dat de tekst in verband met handelingsplannen geactualiseerd wordt (bijvoorbeeld: er zijn geen ontwikkelingsdoelen voor godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie). Vanaf nu wordt enkel gesproken van het generieke begrip 'doelen'.

Kathleen HELSEN
Koen DANIELS
Jo DE RO

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Basisonderwijs

Art. 2. Artikel 44 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 44. §1. 1° Ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs zijn minimumdoelen die het Vlaams Parlement wenselijk acht voor die leerlingenpopulatie. Met minimumdoelen wordt bedoeld: een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de ontwikkelingsdoelen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes op populatieniveau bij de leerlingen na te streven.

Voor de kwaliteitscontrole in functie van de erkenning en de doorlichting, zoals bedoeld in artikel 32, 1° en 2°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs, van de scholen voor het gewoon kleuteronderwijs, baseert de onderwijsinspectie zich op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen.

2° Eindtermen voor het gewoon lager onderwijs zijn minimumdoelen die het Vlaams Parlement noodzakelijk en bereikbaar acht voor die leerlingenpopulatie. Met minimumdoelen wordt bedoeld: een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en bepaalde attitudes op populatieniveau bij de leerlingen te bereiken en de eindtermen met betrekking tot bepaalde andere attitudes bij de leerlingen na te streven.

Voor de kwaliteitscontrole in functie van de erkenning en de doorlichting, zoals bedoeld in artikel 32, 1° en 2°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs, van de scholen voor het gewoon lager onderwijs, baseert de onderwijsinspectie zich op het bereiken van de eindtermen.

3° Ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die het Vlaams Parlement wenselijk acht voor zoveel mogelijk leerlingen van een bepaalde leerlingenpopulatie.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de ontwikkelingsdoelen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes bij de leerlingen na te streven indien opgenomen in het handelingsplan, zoals bepaald in artikel 46.

De school kan steeds extra doelen nastreven bij de leerlingen.

Voor de kwaliteitscontrole in functie van de erkenning en de doorlichting, zoals bedoeld in artikel 32, 1° en 2°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs, van scholen voor het buitengewoon basisonderwijs, baseert de onderwijsinspectie zich op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen via het handelingsplan, zoals bepaald in artikel 46.

4° Voor het onderwijs in godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie, zijn er geen ontwikkelingsdoelen of eindtermen.

§2. De ontwikkelingsdoelen en eindtermen worden geformuleerd in functie van volgende sleutelcompetenties:
1. competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid;
2. competenties in het Nederlands;
3. competenties in andere talen;
4. digitale competentie en mediawijsheid;
5. sociaal-relationele competenties;
6. competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie;
7. burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven;
8. competenties met betrekking tot historisch bewustzijn;
9. competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn;
10. competenties inzake duurzaamheid;
11. economische en financiële competenties;
12. juridische competenties;
13. leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken;
14. zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid;
15. ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties;
16. cultureel bewustzijn en culturele expressie.

Het Vlaams Parlement haakt deze ontwikkelingsdoelen en eindtermen niet vast aan leergebieden. Het zijn de leerplanmakers die de verbinding maken tussen de eindtermen of ontwikkelingsdoelen en de in het decreet basisonderwijs opgenomen leergebieden.

§3. De ontwikkeling van eindtermen en ontwikkelingsdoelen wordt gecoördineerd door de regering. De regering stelt daartoe een of meerdere ontwikkelcommissies samen die ten minste bestaan uit leerkrachten uit basis- en secundair onderwijs, de vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs en vak- en andere experten uit het hoger onderwijs. De ontwikkelcommissie formuleert een beperkt aantal van sober geformuleerde, duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare eindtermen en ontwikkelingsdoelen waar de aspecten kennis, vaardigheden, inzichten en indien van toepassing attitudes aan bod komen. Ze geeft ook het belang en de uitgangspunten ervan aan.

De ontwikkelde eindtermen en ontwikkelingsdoelen worden vervolgens voorgelegd aan een valideringscommissie. De valideringscommissie bestaat uit leden van de onderwijsinspectie en andere experten. De valideringscommissie bewaakt de coherentie, consistentie en evalueerbaarheid van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

De ontwikkelingsdoelen en eindtermen worden door de regering ter goedkeuring ingediend bij het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement heeft ook het initiatiefrecht om ontwikkelingsdoelen en eindtermen te herzien of te laten ontwikkelen.

De ontwikkelingsdoelen en eindtermen worden periodiek gescreend op hun actualiteitswaarde en worden zo nodig bijgestuurd. De regering bepaalt de procedure voor deze screening en bijsturing.

§4. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel blijven de bestaande ontwikkelingsdoelen en eindtermen van toepassing.

Bij de ontwikkeling en de implementatie van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen wordt rekening gehouden met de coherentie en continuïteit over het kleuter- en lager onderwijs heen en de aansluiting op de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van het secundair onderwijs, zonder de eigenheid van het basisonderwijs uit het oog te verliezen.

§5. Het Vlaams Parlement keurt een beperkt aantal van sober geformuleerde, duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare eindtermen en ontwikkelingsdoelen goed waar kennis telkens geëxpliciteerd wordt en vaardigheden, inzichten en indien van toepassing attitudes aan bod komen.".

Art. 3. Artikel 44bis van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 44bis. §1. Wanneer een schoolbestuur oordeelt dat de eindtermen of de ontwikkelingsdoelen onvoldoende ruimte laten voor de eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of ermee onverzoenbaar zijn, dient het bij de regering een aanvraag tot gelijkwaardigheid in door vervangende eindtermen en/of ontwikkelingsdoelen voor te stellen. De indiening gebeurt uiterlijk op 1 september van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waarin de vervangende eindtermen of ontwikkelingsdoelen zullen gelden.

Wanneer de aanvraag gebeurt ingevolge een wijziging van ontwikkelingsdoelen of eindtermen door het Vlaams Parlement, geldt een gedoogperiode van één volledig schooljaar waarbinnen de aanvrager nog met de oude eindtermen of in voorkomend geval oude afwijkende eindtermen mag werken.

De aanvraag is slechts ontvankelijk indien precies wordt aangegeven waarom de eindtermen of de ontwikkelingsdoelen onvoldoende ruimte laten voor de eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of waarom ze ermee onverzoenbaar zijn. Het schoolbestuur stelt in dezelfde aanvraag vervangende eindtermen of ontwikkelingsdoelen voor.

§2. De regering beoordeelt of de aanvraag ontvankelijk is en, zo ja, of de vervangende eindtermen of ontwikkelingsdoelen in hun geheel gelijkwaardig zijn met deze eindtermen of ontwikkelingsdoelen goedgekeurd door het Vlaams Parlement, en bijgevolg toelaten gelijkwaardige studiebewijzen af te leveren. De regering beslist uiterlijk op 31 december van het voorafgaande schooljaar over de aanvraag.

De gelijkwaardigheid wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:
1° het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden;
2° de vereiste inhoud, in functie van de sleutelcompetenties, zoals bepaald in artikel 44;
3° de formulering
   a) gebeurt onder de vorm van ontwikkelingsdoelen of eindtermen, naargelang van het geval;
   b) laat toe om na te gaan in welke mate bij een leerlingenpopulatie ontwikkelingsdoelen worden nagestreefd of eindtermen worden bereikt.

Voor de beoordeling van de ontvankelijkheid en van de gelijkwaardigheid wordt het gemotiveerd advies ingewonnen van een commissie van deskundigen en van de onderwijsinspectie en wordt telkens de aanvrager gehoord. De regering bepaalt de verdere regels voor de samenstelling van de commissie van deskundigen en van de procedure.

§3. De vervangende eindtermen of ontwikkelingsdoelen die door de regering ontvankelijk en gelijkwaardig zijn beoordeeld, worden binnen zes maanden ter goedkeuring ingediend bij het Vlaams Parlement.

Art. 4. Artikel 45 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 45. §1. Vanuit de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en de eindtermen voor het gewoon lager onderwijs, worden door het schoolbestuur in omvang beperkte leerplannen ontwikkeld die voldoende ruimte laten voor de inbreng van scholen, leraren, lerarenteams of leerlingen. In de leerplannen zijn in elk geval alle door het Vlaams Parlement goedgekeurde ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs en eindtermen voor het gewoon lager onderwijs letterlijk opgenomen waarbij transparant het onderscheid gemaakt wordt welke doelen de eindtermen realiseren en met welke doelen de ontwikkelingsdoelen worden nagestreefd. De leerplannen zijn voor de onderwijsinspectie een aanvullend instrument om het kwaliteitsbeleid van een school te kaderen.

Leerplannen worden ter goedkeuring door de onderwijsverstrekkers ingediend bij de onderwijsinspectie. Met het oog op het waarborgen van het studiepeil keurt de Vlaamse Regering volgens de vooraf door haar bepaalde criteria en op advies van de onderwijsinspectie, de leerplannen goed.

§2. Alle leerplannen, met inbegrip van de leerplannen godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie, zijn in overeenstemming met de internationale en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder en respecteren de goedgekeurde eindtermen, ontwikkelingsdoelen en interlevensbeschouwelijke competenties.

De directeur kan de levensbeschouwelijke leerlingengroepen tijdens de levensbeschouwelijke les bezoeken om administratieve redenen, om algemeen pedagogische redenen, om na te gaan of de grondwettelijke rechten en vrijheden gevrijwaard worden of voor een bespreking met de leerlingen. De directeur – of een ander personeelslid dat aangesteld is als evaluator – kan de les ook bijwonen, gelet op zijn bevoegdheid als evaluator voor niet-vakinhoudelijke en niet-vaktechnische aspecten.

§3. In afwijking op paragraaf 1 dienen de leerplannen godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie niet door de Vlaamse Regering te worden goedgekeurd. Deze leerplannen worden publiek bekendgemaakt.

§4. Over het in overeenstemming zijn met de internationale en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder en het respecteren van de goedgekeurde eindtermen en ontwikkelingsdoelen, evenals over de uitvoering van de leerplannen, wordt jaarlijks aan het Vlaams Parlement een stand van zaken gerapporteerd door:

1° de onderwijsinspectie bedoeld in het decreet van 1 december 1993 betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken: over de leerplannen godsdienst en niet-confessionele zedenleer met inbegrip van de interlevensbeschouwelijke competenties;

2° de onderwijsinspectie bedoeld in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs: over de leerplannen cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie.".

Hoofdstuk 3. Secundair onderwijs

Art. 5. In artikel 15, §1, van de Codex Secundair Onderwijs wordt het punt 8° vervangen door wat volgt:

"8° beantwoorden aan de op het structuuronderdeel toepasbare decretale en reglementaire bepalingen inzake erkende onderwijskwalificaties, eindtermen, ontwikkelingsdoelen, specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties, curriculumdossiers, leerplannen of individuele handelingsplannen;".

Art. 6. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex wordt afdeling 3, bestaande uit de artikelen 138 tot en met 147, vervangen door wat volgt:

"Afdeling 3. Doelen, curriculumdossiers en leerplannen

Onderafdeling 1. Algemene bepaling

Art. 138. De doelen, de curriculumdossiers en de leerplannen die tot stand komen in uitvoering van de bepalingen van deze afdeling treden progressief in werking, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad.

Bij de ontwikkeling en de implementatie van de doelen, vermeld in het eerste lid en voor zover het eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, specifieke eindtermen en ontwikkelingsdoelen betreft, wordt rekening gehouden met de coherentie en continuïteit over het lager en het secundair onderwijs heen en, specifiek voor het secundair onderwijs, over de graden heen.

Onderafdeling 2. Doelen

Art. 139. §1. Eindtermen zijn minimumdoelen die het Vlaams Parlement noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie. Met minimumdoelen wordt bedoeld: een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en bepaalde attitudes bij de leerlingen te bereiken. De eindtermen moeten op populatieniveau worden bereikt. De eindtermen met betrekking tot bepaalde andere attitudes moeten bij de leerlingen worden nagestreefd.

Binnen voormelde eindtermen worden bepaalde eindtermen als basisgeletterdheid aangeduid. De eindtermen basisgeletterdheid moeten door elke individuele leerling worden bereikt op het einde van de eerste graad. Basisgeletterdheid zijn die eindtermen die ertoe strekken te kunnen participeren in de maatschappij. In uitzonderlijke gevallen kan de klassenraad gemotiveerd beslissen dat een individuele leerling een eindterm basisgeletterdheid niet moet bereiken.

De implementatie van de basisgeletterdheid zal worden gemonitord en op haar effectiviteit worden geëvalueerd door het Vlaams Parlement drie schooljaren na invoering ervan, waarna een eventuele invoering in andere graden of onderwijsniveaus kan beslist worden.

§2. De eindtermen worden geformuleerd in functie van volgende sleutelcompetenties:
1. competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid;
2. competenties in het Nederlands;
3. competenties in andere talen;
4. digitale competentie en mediawijsheid;
5. sociaal-relationele competenties;

6. competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie;
7. burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven
8. competenties met betrekking tot historisch bewustzijn;
9. competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn;
10. competenties inzake duurzaamheid;
11. economische en financiële competenties;
12. juridische competenties;
13. leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken;
14. zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid;
15. ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties;
16. cultureel bewustzijn en culturele expressie.

Deze eindtermen worden door het Vlaams Parlement niet vastgehaakt aan vakken. Het zijn de leerplanmakers die de verbinding maken tussen de eindtermen en de vakken of vakkenclusters. Daarbij moet het ook duidelijk zijn welke leraar er verantwoordelijk is voor de uitwerking en realisatie ervan.

§3. De eindtermen worden afzonderlijk bepaald voor:
1° het eerste en het tweede leerjaar van de eerste graad A-stroom samen;
2° het eerste en het tweede leerjaar van de eerste graad B-stroom samen;
3° het eerste en tweede leerjaar van de tweede graad samen, per finaliteit;
4° het eerste en tweede leerjaar van de derde graad samen, per finaliteit, rekening houdend met het in artikel 145 gestelde;
5° het derde leerjaar van de derde graad, in zover het een structuuronderdeel betreft dat volgt op structuuronderdelen met arbeidsmarktfinaliteit van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en dat leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

De finaliteiten en onderwijsvormen in het gewoon secundair onderwijs zijn:
1° doorstroomfinaliteit bestaande uit domeinoverschrijdend algemeen secundair onderwijs (aso) en domeingebonden technisch en kunstsecundair onderwijs (tso en kso);
2° dubbele finaliteit bestaande uit tso en kso;
3° arbeidsmarktfinaliteit bestaande uit beroepssecundair onderwijs (bso).

Art. 140. Uitbreidingsdoelen Nederlands zijn extra doelen bovenop de eindtermen met betrekking tot competenties in het Nederlands die door een bepaalde leerlingenpopulatie kunnen worden bereikt.

De uitbreidingsdoelen Nederlands worden afzonderlijk bepaald voor:
1° het eerste leerjaar A en het tweede leerjaar A samen;
2° het eerste leerjaar B en het tweede leerjaar B samen.

De uitbreidingsdoelen Nederlands voor het eerste leerjaar B en het tweede leerjaar B zijn de eindtermen met betrekking tot competenties in het Nederlands voor het eerste leerjaar A en het tweede leerjaar A.

Art. 141. Ontwikkelingsdoelen zijn minimumdoelen uitsluitend voor de leerlingenpopulatie van het onthaaljaar. Met minimumdoelen wordt bedoeld: een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de ontwikkelingsdoelen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes na te streven.

Art. 142. De voor een structuuronderdeel toepasbare eindtermen of ontwikkelingsdoelen vormen de basisvorming binnen het lessenrooster. Voor het onderwijs in

godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie, dat in voorkomend geval tot de basisvorming behoort, zijn er geen eindtermen of ontwikkelingsdoelen.

Art. 143. §1. De ontwikkeling van eindtermen met inbegrip van eindtermen basisgeletterdheid, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen wordt gecoördineerd door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering stelt daartoe een of meerdere ontwikkelcommissies samen die ten minste bestaan uit leerkrachten uit de betrokken graad en de aansluitende graden of onderwijsniveaus, de vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs en vak- en andere experten uit het hoger onderwijs. De ontwikkelcommissie formuleert een beperkt aantal sober geformuleerde, competentiegerichte eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen waar de aspecten kennis, vaardigheden, inzichten en, indien van toepassing, attitudes aan bod komen. Ze duidt ook het belang en de uitgangspunten ervan aan.

De ontwikkelde eindtermen uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen worden vervolgens door de Vlaamse Regering voorgelegd aan een valideringscommissie.

De valideringscommissie bestaat uit leden van de onderwijsinspectie en andere experten. De valideringscommissie bewaakt de coherentie, consistentie en evalueerbaarheid van de eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen.

De eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen worden door de Vlaamse Regering ter goedkeuring ingediend bij het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement heeft ook het initiatiefrecht om eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen te herzien of te laten ontwikkelen.

De eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen worden periodiek gescreend op hun actualiteitswaarde en worden zo nodig bijgestuurd. De Vlaams Regering bepaalt de procedure voor deze screening en bijsturing.

§2. Het Vlaams Parlement keurt een beperkt aantal van sober geformuleerde, duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare eindtermen, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen goed waar kennis telkens geëxpliciteerd wordt en vaardigheden, inzichten en indien van toepassing attitudes aan bod komen.

Art. 144. De specifieke eindtermen en de erkende beroepskwalificaties worden verworven door middel van het specifieke gedeelte van een opleiding. Het specifieke gedeelte van de opleiding wordt gedefinieerd als het gedeelte dat niet behoort tot de basisvorming of tot het complementaire gedeelte.

Art. 145. Specifieke eindtermen zijn doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een leerling van het voltijds secundair onderwijs beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten.

Specifieke eindtermen worden vastgelegd voor het tweede leerjaar van de derde graad van:
1° domeinoverschrijdende doorstroomrichtingen (aso);
2° domeingebonden doorstroomrichtingen (kso/tso);
3° richtingen met dubbele finaliteit (tso/kso).

Ze worden ontwikkeld uit de kenmerkende onderdelen van een bepaald wetenschapsdomein.

Met betrekking tot de specifieke eindtermen worden de cesuurdoelen voor de tweede graad in samenspraak met de overheid via een protocolakkoord door de onderwijsverstrekkers vastgelegd.

Art. 146. §1. Wanneer een schoolbestuur oordeelt dat de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands, de ontwikkelingsdoelen of specifieke eindtermen onvoldoende ruimte laten voor zijn eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of ermee onverzoenbaar zijn, dient het bij de Vlaamse Regering een aanvraag tot gelijkwaardigheid in. De indiening gebeurt uiterlijk op 1 september van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waarin de vervangende eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands of ontwikkelingsdoelen zullen gelden.

Wanneer de aanvraag gebeurt ingevolge een wijziging van ontwikkelingsdoelen, uitbreidingsdoelen Nederlands, eindtermen of specifieke eindtermen door het Vlaams Parlement, geldt een gedoogperiode van één volledig schooljaar waarbinnen de aanvrager nog met de oude eindtermen of in voorkomend geval oude afwijkende eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen of specifieke eindtermen mag werken.

De aanvraag is slechts ontvankelijk indien precies wordt aangegeven waarom de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands, de ontwikkelingsdoelen of de specifieke eindtermen voor zijn eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen onvoldoende ruimte laten of waarom ze ermee onverzoenbaar zijn. Het schoolbestuur stelt in dezelfde aanvraag vervangende eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen of specifieke eindtermen voor.

§2. In afwijking op het in paragraaf 1 gestelde, kan voor eindtermen die als basisgeletterdheid zijn aangeduid, geen gelijkwaardigheid worden aangevraagd.

§3. De Vlaamse Regering beoordeelt of de aanvraag ontvankelijk is en, zo ja, of de vervangende eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen of specifieke eindtermen in hun geheel gelijkwaardig zijn met die, goedgekeurd door het Vlaams Parlement, en derhalve toelaten gelijkwaardige studiebewijzen af te leveren. De Vlaamse Regering beslist uiterlijk op 31 december van het voorafgaande schooljaar over de aanvraag.

De gelijkwaardigheid wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:
1° het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden;
2° de vereiste inhoud, in functie van de sleutelcompetenties, zoals bepaald in artikel 139, §2, en 262, §2;
3° de formulering
   a) gebeurt onder de vorm van eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen of specifieke eindtermen, naargelang van het geval;
   b) laat toe om na te gaan in welke mate bij een leerlingenpopulatie of een leerling eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands of specifieke eindtermen worden bereikt of bij een leerlingenpopulatie ontwikkelingsdoelen worden nagestreefd.

Voor de beoordeling van de ontvankelijkheid en van de gelijkwaardigheid wordt het gemotiveerd advies ingewonnen van een commissie van deskundigen en de onderwijsinspectie en wordt telkens de aanvrager gehoord. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere regels voor de samenstelling van de commissie van deskundigen en van de procedure.

§4. De vervangende eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen of specifieke eindtermen die door de Vlaamse Regering ontvankelijk en gelijkwaardig zijn beoordeeld, worden binnen zes maanden ter goedkeuring ingediend bij het Vlaams Parlement.

Art. 147. Naast in voorkomend geval de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands en de specifieke eindtermen, zijn de andere doelen:
1° van het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B: de doelen van een basisoptie;
2° van een structuuronderdeel van de tweede of derde graad, dubbele finaliteit: de doelen die leiden tot een of meer erkende beroepskwalificaties;
3° van een structuuronderdeel van de tweede of derde graad, arbeidsmarktfinaliteit: de doelen die leiden tot een of meer erkende beroepskwalificaties;
4° van elk structuuronderdeel van de eerste, tweede of derde graad: de eventuele differentiële doelen van het desbetreffend structuuronderdeel die een uitbreiding of verdieping van al voorkomende doelen inhouden.

De hogervermelde doelen worden gezamenlijk ontwikkeld door het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs. De doelen die leiden tot één of meer erkende beroepskwalificaties kunnen enkel mits voorafgaand akkoord van de betrokken sectoren, inhoudelijk van erkende beroepskwalificaties afwijken.

Onderafdeling 3. Curriculumdossiers

Art. 147/1. §1. Een curriculumdossier beschrijft op samenhangende wijze en vanuit onderwijskundig perspectief het geheel van de vorming van een structuuronderdeel en brengt alle doelen als vermeld in onderafdeling 2, die van toepassing zijn op dat structuuronderdeel samen. In voorkomend geval worden de eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands en specifieke eindtermen letterlijk opgenomen.

In afwijking op het in het eerste lid gestelde wordt het onderwijs in godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie niet opgenomen in het curriculumdossier.

§2. Een curriculumdossier wordt afzonderlijk gemaakt voor:
1° het eerste leerjaar A en het tweede leerjaar A van de eerste graad samen;
2° het eerste leerjaar B en het tweede leerjaar B van de eerste graad samen;
3° het eerste en het tweede leerjaar van de tweede graad samen, per structuuronderdeel;
4° het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad samen, per structuuronderdeel;
5° het derde leerjaar van de derde graad, per structuuronderdeel.

Voor het onthaaljaar wordt geen curriculumdossier gemaakt.

§3. Voor de kwaliteitscontrole in functie van de erkenning en de doorlichting, zoals bedoeld in artikel 32, 1° en 2°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs, van scholen voor het secundair onderwijs richt de onderwijsinspectie zich op, naargelang van het geval:
1° het bereiken van de doelen van het curriculumdossier van het structuuronderdeel in kwestie;
2° het nastreven van de ontwikkelingsdoelen van het onthaaljaar.

Art. 147/2. Het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs stellen gezamenlijk een curriculumdossier samen en dienen dit in ter goedkeuring door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering bepaalt:
1° de nadere procedure voor indiening en goedkeuring van een curriculumdossier;
2° de inhoudelijke, organisatorische en vormelijke elementen die een curriculumdossier moet omvatten;
3° de procedure indien door het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs geen curriculumdossier ingediend wordt binnen de gestelde termijn.

Onderafdeling 4. Leerplannen

Art. 147/3. §1. In aansluiting op de curriculumdossiers die door de Vlaamse Regering zijn goedgekeurd, worden door het schoolbestuur in omvang beperkte leerplannen ontwikkeld die voldoende ruimte laten voor de inbreng van scholen, leraren, lerarenteams of leerlingen.

In de leerplannen zijn in elk geval alle betrokken, door het Vlaams Parlement goedgekeurde eindtermen letterlijk opgenomen, waarbij transparant het onderscheid gemaakt wordt welke doelen de eindtermen realiseren en met welke doelen de ontwikkelingsdoelen worden nagestreefd. De leerplannen zijn voor de onderwijsinspectie een aanvullend instrument om het kwaliteitsbeleid van een school te kaderen.

Leerplannen worden door de onderwijsverstrekkers ingediend bij de onderwijsinspectie. Met het oog op het waarborgen van het studiepeil keurt de Vlaamse Regering volgens de vooraf door haar bepaalde criteria en op advies van de onderwijsinspectie, de leerplannen goed.

§2. In afwijking op paragraaf 1, vormen curriculumdossiers niet de basis voor het opstellen van de leerplannen godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie en dienen deze leerplannen niet door de Vlaamse Regering te worden goedgekeurd. Deze leerplannen worden publiek bekendgemaakt.

§3. De leerplannen godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie zijn in overeenstemming met de internationale en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder en respecteren de goedgekeurde eindtermen, ontwikkelingsdoelen en interlevensbeschouwelijke competenties. De directeur kan de levensbeschouwelijke leerlingengroepen tijdens de levensbeschouwelijke les bezoeken om administratieve redenen, om algemeen pedagogische redenen, om na te gaan of de grondwettelijke rechten en vrijheden gevrijwaard worden of voor een bespreking met de leerlingen. De directeur - of een ander personeelslid dat aangesteld is als evaluator - kan de les ook bijwonen, gelet op zijn bevoegdheid als evaluator voor niet-vakinhoudelijke en niet-vaktechnische aspecten.

§4. Over het in overeenstemming zijn met de internationale en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder en het respecteren van de goedgekeurde eindtermen en ontwikkelingsdoelen, evenals over de uitvoering van de leerplannen, wordt jaarlijks aan het Vlaams Parlement een stand van zaken gerapporteerd door:
1° de onderwijsinspectie bedoeld in het decreet van 1 december 1993 betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken: over de leerplannen godsdienst en niet-confessionele zedenleer; met inbegrip van de interlevensbeschouwelijke competenties;
2° de onderwijsinspectie bedoeld in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs: over de leerplannen cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie.

Art. 147/4. Met inachtname van alle ontwikkelingsdoelen wordt in het onthaaljaar per leerling op basis van zijn onderwijsbehoeften een individueel leertraject uitgewerkt waarin het aspiratieniveau voor deze leerling doorheen het jaar wordt bijgesteld. Dit traject bevat onder meer de beginsituatie, de taaldoelen als leidraad en het advies van de klassenraad voor wat betreft de overstap naar vervolgonderwijs of arbeidsmarkt.".

Art. 7. In deel V, titel 2, hoofdstuk 1, van dezelfde codex wordt afdeling 2, bestaande uit de artikelen 261 tot en met 267, vervangen door wat volgt:

"Afdeling 2. Doelen en individuele handelingsplannen

Onderafdeling 1. Doelen van opleidingsvormen 1, 2 en 3

Art. 261. De ontwikkelingsdoelen van opleidingsvorm 3 die tot stand komen in uitvoering van de bepalingen van deze afdeling treden progressief in werking.

Art. 262. §1. Ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die wenselijk zijn voor een bepaalde leerlingenpopulatie. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om de ontwikkelingsdoelen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes bij de leerlingen na te streven in zoverre deze zijn opgenomen in het handelingsplan, zoals bepaald in artikel 46. Daarnaast kan de school nog extra doelen met de leerlingen nastreven.

Voor de kwaliteitscontrole in functie van de erkenning en de doorlichting, zoals bedoeld in artikel 32, 1° en 2°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs, van de scholen voor het buitengewoon secundair onderwijs, baseert de onderwijsinspectie zich op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen via de handelingsplanning.

§2. De ontwikkelingsdoelen van opleidingsvorm 3 worden geformuleerd in functie van volgende sleutelcompetenties:
1. competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid;
2. competenties in het Nederlands;
3. competenties in andere talen;
4. digitale competentie en mediawijsheid;
5. sociaal-relationele competenties;
6. competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie;
7. burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven;
8. competenties met betrekking tot historisch bewustzijn;
9. competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn;
10. competenties inzake duurzaamheid;
11. economische en financiële competenties;
12. juridische competenties;
13. leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken;
14. zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid;
15. ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties;
16. cultureel bewustzijn en culturele expressie.

§3. De ontwikkelingsdoelen worden afzonderlijk bepaald voor:
1° opleidingsvorm 1 en 2;
2° opleidingsvorm 3.

§4. In het geval een opleiding van opleidingsvorm 3 voor één of meer leerlingen tot een onderwijskwalificatie niveau 2 leidt, dienen de ontwikkelingsdoelen overeen te komen met de eindtermen voor de tweede graad, arbeidsmarktfinaliteit, en dient dit door de klassenraad gestaafd te worden in het leerlingendossier vooraleer de klassenraad de desbetreffende onderwijskwalificatie kan toekennen.

§5. Het Vlaams Parlement keurt een beperkt aantal van sober geformuleerde, duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare ontwikkelingsdoelen goed waar kennis telkens geëxpliciteerd wordt en vaardigheden, inzichten en indien van toepassing attitudes aan bod komen.

Art. 263. Voor het onderwijs in godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie zijn er geen ontwikkelingsdoelen.

Art. 264. De ontwikkeling van ontwikkelingsdoelen wordt gecoördineerd door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering stelt daartoe een of meerdere ontwikkelcommissies samen die ten minste bestaan uit leerkrachten, de vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs, vak- en andere experten uit het hoger onderwijs. De ontwikkelcommissie formuleert een beperkt aantal aan sober geformuleerde duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare ontwikkelingsdoelen waar de aspecten kennis, vaardigheden, inzichten en indien van toepassing, attitudes aan bod komen. Ze duidt tevens het belang en de uitgangspunten ervan aan.

De ontwikkelde ontwikkelingsdoelen worden vervolgens voorgelegd aan een valideringscommissie. De valideringscommissie bestaat uit leden van de onderwijsinspectie en andere experten. De valideringscommissie bewaakt de coherentie, consistentie en evalueerbaarheid van de ontwikkelingsdoelen.

De ontwikkelde ontwikkelingsdoelen wordt door de Vlaamse Regering voorgelegd aan een valideringscommissie. De valideringscommissie bestaat uit leden van de onderwijsinspectie en andere experten. De valideringscommissie bewaakt de coherentie, consistentie, en evalueerbaarheid van de ontwikkelingsdoelen.

De ontwikkelingsdoelen worden door de Vlaamse Regering ter goedkeuring ingediend bij het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement heeft ook het initiatiefrecht om ontwikkelingsdoelen te herzien of te laten ontwikkelen.

De ontwikkelingsdoelen worden periodiek gescreend op hun actualiteitswaarde en worden zo nodig bijgestuurd. De Vlaams Regering bepaalt de procedure voor deze screening en bijsturing.

Art. 265. De bepalingen van artikel 146 met betrekking tot een aanvraag tot afwijking op de doelen in het gewoon onderwijs, zijn eveneens van toepassing op ontwikkelingsdoelen in het buitengewoon secundair onderwijs.

Onderafdeling 2. Doelen van opleidingsvorm 4

Art. 266. Voor opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs zijn de bepalingen van artikel 138 tot en met 147/3 van toepassing, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op het onthaaljaar.

Onderafdeling 3. Individuele handelingsplannen in alle opleidingsvormen

Art. 267. Voor één of meer leerlingen samen wordt op basis van hun opvoedings- en onderwijsbehoeften een in omvang beperkt handelingsplan opgemaakt. Dit plan bevat voor een bepaalde periode de pedagogisch-didactische planning.

In de opleidingsvormen 1, 2 en 3 bevat het handelingsplan ook de doelen die de klassenraad voor die leerlingen wil nastreven, uitgaande van de doelen van de betrokken opleidingsvorm of structuuronderdeel. Andere doelen van het gewoon of buitengewoon basis- of secundair onderwijs kunnen eveneens worden opgenomen. De klassenraad kiest de doelen die het handelingsplan bevat in samenspraak met het centrum voor leerlingenbegeleiding en, zo mogelijk, in samenspraak met de ouders, de leerlingen en eventueel andere betrokkenen.

Het handelingsplan geeft in voorkomend geval weer hoe het multidisciplinair teamwerk wordt gepland en hoe de sociale, psychologische, orthopedagogische, medische en paramedische hulpverlening in het opvoedings- en onderwijsaanbod wordt geïntegreerd.".

Kathleen HELSEN
Koen DANIELS
Jo DE RO